

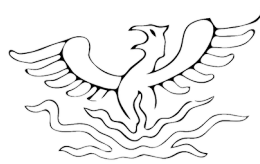
TIDSSKRIFTET FØNIX

Palmefugl for askekrukke

Mindeord fra Fønix i anledning af Ole Jensens død

SASJA EMILIE MATHIASEN STOPA
Postdoc, ph.d., Aarhus Universitet

FØNIX ÅRG. 2021, s. 321-323

Dette værk er licenseret under en Creative Commons-licens
CC BY-NC-ND 2.5 DK

www.foenix1976.dk

ISSN 2446-175X

Palmefugl for askekrukke

Mindeord fra Fønix i anledning af Ole Jensens død

Dr.theol. Ole Jensen (1937-2021) stiftede i 1976 *Tidsskriftet Fønix* sammen med universitetskollegerne Leif Grane og Bent Hahn samt Niels Thomsen og Jørgen I. Jensen. I sin erindringsbog *Og så alligevel...* (Klim, 2019) mindes Jensen, at de ønskede at skabe ”et ikke for eksklusivt, læseligt teologisk tidsskrift, der var åbent ud mod kulturen, i et opgør med snæver kirkelighed, med basis i en tanke om, at det skabte menneskeliv nok er faldet, men kristendommen skal ikke kristianisere tilværelsen; det er ikke livet, der er noget i vejen med, men livsødelæggelsen”. Jensens løgstrupinspirerede livsbejaelse løb således i årene på det nye Grundtvigtidehvervske tidsskrift. Formålet med *Fønix*, der kunne være endt som både *Guldtåren* og *Palmefuglen*, bestemmer Jensen som dels, idealistisk, at oprejse dansk teologi af asken, dels, praktisk, at etablere et forum for publicering af redaktørernes egne manuskripter uden ”langstrakt formalisme”, som angiveligt prægede *Dansk Teologisk Tidsskrift*. Asken bestod af dialektisk-teologisk livsfornægtelse og menneskefikseret selvkredsen.

I alt fjorten artikler blev det til fra Jensens produktive hånd, foruden senest en artikel i *Fønix*-bogen *Førerskab og Folkestyre. K.E. Løgstrups kronikker om Nazismen* (Hauge, Rabjerg & Stopa, red.) fra 2021, hvis udgivelse Jensen støttede entusiastisk. Dertil kom et vedvarende engagement i tidsskriftet, som jeg vil tro, at de fleste efterfølgende redaktører har erfaret i form af værdifuld ansporing og insisterende opfordringer, og som vidnede om en stærk og levende optagethed af teologiens livtag med verden.

Den kulturåbne ansats, der blev en hovedhjørneste for *Fønix*, kan spores allerede i Jensens første artikel fra 1976, ”Omkring udformningen af en teologisk ideologikritik af teologien”, der emmer af 70’er-atmosfære. Kulturåbenhed betyder dog for Jensen ikke leflen for tidsånden, men en insisteren på at hæve teologiens vægtige stemme i forhold til nutidens udfordringer, herunder først og sidst den moderne verdens problematiske udnyttelse af klodens ressourcer. Teologien har noget at bidrage med til løsningen af disse udfordringer, men må også gøre sig sit ansvar bevidst. I sit sidste bidrag fra 2019, ”Speciesistisk kristendom”, retter Jensen skarp kritik mod en ”menneskeartsegoistisk” kristendom, der reducerer naturen til middel for menneskets livsudfoldelse. Det kristne natursyn er præget af

det herredømmemandat, der tildeles mennesket i 1. Mosebog, men som ifølge Jensen må omskrives til et agtelsens natursyn. Desuden plæderer Jensen nærmest drilagtigt for, at der må føjes et nyt bud til den såkaldt kristne etik, som bør bestå både af næstekærlighedsbuddet og af buddet: ”Du skal værne om skaberværket!” I artiklen mindes Jensen, hvordan han i begyndelsen af 1970’erne som den første – og til stor forargelse – reflekterede teologisk over spørgsmål om økologi og naturforståelse. De senere år har Jensens analyser vundet fornyet interesse, desværre på klimakrisens dystre foranledning. Det er blevet på høje tid at gentage Jensens formaning: ”Før der kan blive tale om et ’herredømmemandat’, får mennesket et ’beundringsmandat’ og dermed et ’varetagelsesmandat’. Det ligger der i at være ”skabt i Guds billede”. Verden er ’skaberværk’, før den – afledt – er ressourcer, den er gave, før den er magtudfoldelsesområde.”

I artiklen ender Jensen, hvor hans liv med teologien begyndte, nemlig hos P.G. Lindhardt i Vor Frue Kirke i Aarhus, og med spørgsmålet om det evige liv. Jensen giver Lindhardt ret i hans dialektisk-teologiske kritik af menneskets selvkredsen, men gør samtidig op med denne teologis metafysiske resignation, herunder afvisningen af forestillingen om et evigt liv som en selvisk ønskedrøm. Det evige liv er, ifølge Jensen, ikke menneskeartsegoistisk, men omfatter hele skabelsen. Og det skabte liv tyder på evigt liv. Menneskets erfaringer med livets goder, såsom kærlighed, leg, tillid, håb og livsforventning samt fryd over skaberværket, giver en fornemmelse af, hvad opstandelse og evigt liv vil sige. På dette punkt synes Jensen at fælde gyldne tårer med Grundtvig: ”Ingen har Guldtårer fældet, som ej glimt af guldet så (...) har ej forud vi som sjæle sans for liv og eftermæle, evigt liv er os en løgn” (*Højskolesangbogen* nr. 93).

Med sin læremester Løgstrup fastholder Jensen, at goderne er givet med livet selv; de er ”*extra nos*-fænomener”, der peger tilbage på skabelsen og frem mod Guds rige. Jensen slutter sin artikel med håbefuldt at konkludere, at ”forventninger om et evigt liv, hvor kun godhederne fra det endelige liv forbliver og vil fylde, er legitime forestillinger”. De skabelsesgivne goder løfter os ud over resignationens askesky og vækker det evige livs håb:

Da skal *Fønix-Fugl* paany
Fjederhammen love,
Svinge sig med Fart i Sky
Over Vind og Vove

– N.F.S. Grundtvig, *Beowulfes Beorh* eller Bjovulfs-Drapen, Det Old-Angelske Heltedigt (1861)

Æret være Ole Jensens minde.

Nedenfor findes links til Ole Jensens bibliografi samt til et udvalg af hans seneste artikler i Fønix.

["Bibliografi over Ole Jensens udgivelser 1996-2019"](#)

Karstein M. Hansen, ["En bibliografi"](#), i: *Kamp må der til. Engagementets brydning mellem åbenhed og tradition. Festskrift tilegnet Ole Jensen*, Hadsten: Forlaget Mimer 2017, s. 299-326.

["Religiøs først ... og kristen så. Fragilitas mundi-poesi og gudstjenesten som lære-stykke"](#), *Fønix* årg. 1996, s. 146-158.

["Tübingen 1962 – Marburg 1964-66 – Århus 1967-72. Ungdomsår med 'Pius' Widmann i nyprotestantismens tegn"](#), *Fønix* årg. 2010, s. 203-212.

["En Aarhus-historie – omkring die 'Kehre' hos Hans-Jørgen Schanz"](#), *Fønix* årg. 2008, s. 273-282.

["Der gives ikke en specifikt kristelig etik. Teser"](#), *Fønix* årg. 2013, s. 186-194.

["Metafysik for fuld musik – Løgstrup og Jakob Wolf"](#), *Fønix* årg. 2015, s. 126-140.

["Agtelsens natursyn"](#), *Fønix* årg. 2019, s. 171-194

["Speciesistisk kristendom"](#), *Fønix* årg. 2019, s. 267-286